

STORTINGET

Innst. 421 L

(2022–2023)

Innstilling til Stortinget
fra kommunal- og forvaltningskomiteen

Prop. 103 L (2022–2023)

Innstilling fra kommunal- og forvaltningskomiteen om Endringer i utlendingsloven (utvisning av hensyn til grunnleggende nasjonale interesser og frister ved frihetsberøvelse av mindreårige)

Til Stortinget

Sammendrag

Justis- og beredskapsdepartementet foreslår i proposisjonen endringer i lov 15. mai 2008 nr. 35 om utlendingers adgang til riket og deres opphold her (utlendingsloven).

Endringsforslagene knytter seg både til reglene om utvisning av hensyn til grunnleggende nasjonale interesser og til frister for frihetsberøvelse av mindreårige.

Reglene i utlendingsloven om behandling av enkeltsaker som berører grunnleggende nasjonale interesser eller utenrikspolitiske hensyn (sikkerhetssaker), ble endret i 2014 og samlet i et eget kapittel 14. Departementet ønsker fortløpende å sørge for forbedringer av dette viktige regelverket på punkter hvor det erfarer at dette er nødvendig eller hensiktsmessig.

Det vises i proposisjonen til at som følge av endringer som ble foretatt i de aktuelle lovreglene i 2014, har ordlyden i bestemmelsen om utvisning av utlending med flyktningstatus av hensyn til grunnleggende nasjonale interesser blitt uklar. Departementet foreslår i proposisjonen å rette på dette.

Det vises også i proposisjonen til at regelverket heller ikke har vært tydelig med hensyn til om eksisterende oppholdstillatelse opphører allerede ved førsteinstan-

sens vedtak eller først når det foreligger et endelig vedtak uten videre klagerett, og det foreslås også på dette punkt noen presiseringer.

Når det gjelder reglene om frihetsberøvelse av mindreårige, vises det i proposisjonen til at disse i dag fastsetter at en mindreårig som pågripes etter utlendingsloven for uttransportering, normalt ikke skal holdes lenger enn 24 timer. Erfaring viser at målet om at mindreårige ikke skal holdes pågrepet lenger enn 24 timer kan føre til at uttransporteringen av barnefamilier må gjennomføres i en hastverkspreget prosess som begrenser muligheten til å ivareta de barna det gjelder. Departementet foreslår derfor å justere den aktuelle bestemmelsen, slik at det i stedet fastsettes en hovedregel om at en mindreårig ikke bør holdes pågrepet lenger enn til «dagen etter pågripelsen». Dette svarer til den tidsfristen som allerede gjelder for hvor lenge en mindreårig kan holdes av politiet før politiet må fremstille barnefamilien eller den enslige mindreårige for tingretten med begjæring om videre frihetsberøvelse (internering). Det foreslås videre å tydeliggjøre i loven at barnets beste kan tale for å bruke noe lenger tid på forberedelse av uttransporteringen, og at dette etter en konkret vurdering også kan gi adgang til å holde den mindreårige lenger enn til dagen etter pågripelsen.

Mens hovedregelen etter dagens bestemmelse er at politiet må fremstille en mindreårig for tingretten for interneringskjennelse dersom det er påkrevd å holde på den mindreårige lenger enn til dagen etter pågripelsen, gjelder det unntak dersom fristen ender på en helgedag eller dag som etter lovgivningen er likestilt med helgedag. I slike tilfeller forlenges fristen etter gjeldende lov med én dag. Departementet fremmer forslag om å oppheve denne adgangen til å forlenge fremstillingsfristen, under henvisning til at det er etablert helge- og hellig-

dagsvaktordninger hos politi og domstoler, som gjør at det ikke lenger er behov for unntaksordningen.

Både lovforslag om utvisning av flyktning av hensyn til grunnleggende nasjonale interesser og lovforslag om frister for frihetsberøvelse av mindreårige har vært sendt på høring. Høringsinstansenes syn varierer.

Det vises i proposisjonen til at forslagene til endringer i bestemmelsen om utvisning av hensyn til grunnleggende nasjonale interesser er av rent teknisk og pedagogisk karakter og ikke vil medføre noen økonomiske eller administrative konsekvenser.

Det vises i proposisjonen til at forslaget om å utvide hovedregelen for hvor lenge en mindreårig kan holdes pågrepet, kan føre til at noen barn holdes noe lenger enn i dag. Forslaget om å fjerne særregelen om utvidelse av fremstillingsfristen dersom denne faller på helligdager, vil også kunne føre til noe mer ressursbruk i enkelttilfeller. De ekstrakostnadene som eventuelt vil følge med regelendringene, vil ikke innebære noen vesentlige økonomiske eller administrative konsekvenser, og eventuelle merutgifter dekkes innenfor Justis- og beredskapsdepartementets gjeldende budsjettammer.

Det vises til proposisjonen for nærmere omtale av lovforslagene.

Komiteens merknader

Komiteen, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Rune Støstad, Siri Gåsemyr Staalesen, Terje Sørvik og lederen Lene Vågslid, fra Høyre, Mudassar Kapur, Anne Kristine Linnestad og Mari Holm Lønseth, fra Senterpartiet, Heidi Greni, Kathrine Kleveland og Kari Mette Prestrud, fra Fremskrittspartiet, Helge André Njåstad og Erlend Wiborg, fra Sosialistisk Venstreparti, Birgit Oline Kjerstad, og fra Rødt, Tobias Drevland Lund, viser til at Prop. 103 L (2022–2023) Endringer i utlendingsloven (utvisning av hensyn til grunnleggende nasjonale interesser og frister ved frihetsberøvelse av mindreårige) behandles i denne innstillingen.

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Høyre, Senterpartiet og Fremskrittspartiet, viser til at proposisjonen inneholder forslag til presiseringer i regelverket om utvisning av flyktninger som utgjør en trussel mot grunnleggende nasjonale interesser. Flertallet viser videre til at regelendringene har til hensikt å tydeliggjøre regelverket på dette punkt.

Flertallet viser til at proposisjonen også inneholder forslag til endringer i reglene om frihetsberøvelse av barn. Flertallet viser videre til at forslaget på

dette punkt inneholder en endring i fristberegningen ved pågrepelse av barn, og at dette vil innebære en beskjeden utvidelse av tidsperioden en mindreårig kan holdes frihetsberøvet etter pågrepelse i forbindelse med gjennomføring av uttransportering.

Flertallet viser til at det har vært invitert til skriftlige høringsinnspill, hvor fristen var den 3. mai 2023. Det innkom to skriftlige innspill i saken.

Et annet flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet og Senterpartiet, viser til at erfaringer viser at dagens 24-timersregel i noen saker kan føre til en hastverkspreget prosess som gjør det vanskelig å ivareta hensynet til barnets beste. Dette flertallet deler departementets vurdering av at det kan virke beroligende for barnet dersom det blir bedre tid til samtaler og forberedelse om hva som skal skje i tilknytning til uttransporteringen. Noe mer tid kan også gi foreldrene mulighet til å reorientere seg og bli bedre i stand til å selv ivareta barnet i en belastende situasjon. En vesentlig forutsetning for å utøve et godt barnefaglig arbeid i forbindelse med uttransporteringer er å redusere risiko for skadelig stress og traumer hos barn. Dette flertallet mener derfor det vil være en fordel at det kan brukes noe mer tid i saker der dette er hensiktsmessig, slik at familien får bedre tid til å områ seg.

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Høyre, Senterpartiet og Fremskrittspartiet, merker seg at proposisjonens forslag om utvisning av hensyn til grunnleggende nasjonale interesser kun er en presisering og tydeliggjøring av gjeldende rett. Forslaget inneholder på dette punkt ingen realitetsendring av rettstilstanden. Flertallet støtter denne delen av forslaget.

Komiteens medlemmer fra Høyre og Fremskrittspartiet merker seg videre at det i proposisjonens del om frihetsberøvelse av mindreårige foreslås en beskjeden utvidelse av tidsperioden en mindreårig kan holdes frihetsberøvet etter pågrepelse i forbindelse med gjennomføring av uttransportering. Utvidelsen skjer ved at beregningen «skal normalt ikke holdes lenger enn 24 timer» i dagens lovgivning erstattes med ordlyden «som hovedregel ikke skal holdes lenger enn til dagen etter pågripelsen». Disse medlemmer viser til at forslaget vil gi politiet en noe utvidet tidsperiode for effektiviteten av en uttransport av mindreårige. Forslaget vil også gi en større forutberegnelighet i disse prosessene, da beregningen standardiseres med utgangspunkt i pågripelsestidspunktet – kontra dagens ordning hvor en nedtelling på 24 timer påbegynnes ved pågripelsestidspunktet. Disse medlemmer støtter også denne delen av forslaget.

Medlemene i komiteen frå Sosialistisk Venstreparti og Raudt viser til FN's høgkommisær for flyktningar, som understrekar at

«children should not be detained for immigration related purposes, irrespective of their legal/migratory status or that of their parents, and detention is never in their best interests.»

Desse medlemene meiner at barn aldri bør internerast.

Desse medlemene merkar seg at regjeringa legg barnefagleg kompetanse og barnas beste til grunn for forslaget om utvida interneringstid for mindreårige. Men desse medlemene merkar seg at det ikkje er barnefagleg semje om at internering ut over 24 timar er til barnas beste. Desse medlemene viser til høyringsinnspela frå Barneombudet og NOAS, som anerkjenner at det er behov for at barn får lengre tid på å prosessere budskapet om utvisning, men som påpeiker at tryggleik, føreseielegheit og forståing må initierast før igangsetjing av retur. Desse medlemene viser vidare til høyringsinnspel frå Noregs institusjon for menneskerettar og Redd Barna, som legg til grunn at internering i seg sjølv ikkje er til barnets beste, og etterlyser ei grundigare og breiare vurdering av kva som faktisk er barnas beste. På dette grunnlag støttar ikkje desse medlemene lovendringsforslaget.

Komiteens tilråding

Komiteens tilråding fremmes av medlemmene i komiteen fra Arbeiderpartiet, Høyre, Senterpartiet og Fremskrittspartiet.

Komiteen har for øvrig ingen merknader, viser til proposisjonen og rår Stortinget til å gjøre følgende

vedtak til lov

om endringer i utlendingsloven (utvisning av hensyn til grunnleggende nasjonale interesser og frister ved frihetsberøvelse av mindreårige)

I

I lov 15. mai 2008 nr. 35 om utlendingers adgang til riket og deres opphold her gjøres følgende endringer:

§ 73 fjerde ledd annet punktum skal lyde:

Vernet mot utsendelse er likevel ikke til hinder for at det treffes vedtak om utvisning etter § 66 første ledd bokstav g, § 67 første ledd bokstav e, § 68 første ledd

bokstav d eller § 126 annet ledd, men vedtaket kan ikke iverksettes før grunnlaget for utsendelsesvernet er bortfalt.

§ 106 c tredje ledd skal lyde:

En mindreårig utlending som blir pågrepet, skal som hovedregel ikke holdes lenger enn til dagen etter pågripelsen. Vil politiet beholde den mindreårige, må fremstilling skje snarest mulig og senest dagen etter pågripelsen. Ved vurderingen av om det er grunnlag for å holde på den mindreårige, har det også betydning om hensynet til barnets beste taler for å bruke lengre tid på forberedelsen av uttransporteringen.

§ 126 nytt annet ledd skal lyde:

Av hensyn til grunnleggende nasjonale interesser kan det treffes vedtak om utvisning. Vernet mot utsendelse i § 73 første til tredje ledd er ikke til hinder for at det treffes vedtak om utvisning. En flyktning etter § 28 første ledd bokstav a kan ikke nektes eller fratras anerkjennelse som flyktning på grunn av grunnleggende nasjonale interesser eller utenrikspolitiske hensyn. Derksom en flyktning etter § 28 første ledd bokstav b utvises av hensyn til grunnleggende nasjonale interesser, mister vedkommende retten til anerkjennelse som flyktning. For både flyktninger etter § 28 første ledd bokstav a og b opphører enhver gyldig oppholdstillatelse å gjelde straks det er truffet vedtak om utvisning i førsteinstans, med mindre førsteinstansen, klageinstansen eller domstolen beslutter at denne virkningen skal utsettes. I stedet for vedtak om utvisning kan det treffes vedtak om tilbakekall av oppholdstillatelse og av andre rettigheter som er gitt etter utlendingsloven.

§ 126 nytt femte ledd skal lyde:

Selv om utlendingen blir utvist, bortvist eller for øvrig får et vedtak som innebærer at vedkommende mangler et lovlig oppholdsgrunnlag, kan ikke vedkommende pålegges å forlate landet i strid med vernet mot utsendelse etter § 73.

§ 129 femte ledd annet punktum skal lyde:

Dersom utlendingen er funnet å utgjøre en trussel mot grunnleggende nasjonale interesser, kan det settes en kortere utreisefrist enn sju dager, og det kan besluttes at vedtaket skal iverksettes straks.

II

Loven gjelder fra den tiden Kongen bestemmer. Kongen kan sette i kraft de enkelte bestemmelsene til forskjellig tid.

Oslo, i kommunal- og forvaltningskomiteen, den 23. mai 2023

Lene Vågslid

leder

Erlend Wiborg

ordfører

